

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONAL ASSESSMENT
GENERAL EDUCATION CERTIFICATE (GEC)**

2024 GRADE 9 PILOT STUDY

Thutwana: Sepedi Leleme La Gae

Meputso: 70

Nako: Metsotso ye 150

Go sa balwe metsotso ye 15 ya go bala

Molekwana wo o na le matlakala a **25** go sa balwe letlakala la ka ntle.

Ditaelo go barutwana

1. O tla fiwa metsotso ye **15** ya go bala Pele o thoma go araba molekwana wo.
2. Bala ditaelo le dipotšišo KA MOKA ka tlhokomelo.
3. Letlakalapotšišo le le na le dipotšišo tše nne
Potšišo 1(meputso ye 25), potšišo 2(meputso ye 15), potšišo 3(meputso ye 10),
potšišo 4(meputso ye 20)
4. Araba dipotšišo KA MOKA .
5. Šomiša pukwana yeo o e filwego go ngwala dikarabo tša gago ka moka.

Molekwana o thoma letlakaleng leo le latelago.

O se ke wa phetla letlakala le, go fihlela o botšwa.

Potšišo 1: Tekakwešišo (Athikele ya kuranta)

Bala setšweletšwa sa ka tlase ka tsinkelo gomme o arabe dipotšišo.

Bothata bja thuto ya rena

- 1 Bothata bjo bogolo bja thuto ya rena ke tlhokego ya kwešišo magareng ga barutwana. Barutwana ba rutwa ka leleme la gae mengwaga ye mene fela gomme pele ba ka kgona leleme leo, ba rutwa ka leleme leo ba sa le kwešišego e lego leleme la Seisemane. Barutwana ba swanetše go rutwa ka leleme la gae gore ba kgone go kwešiša dithuto tša bona bokaone. Re fela re ipotšiša gore, goreng barutwana ba sa rutwe ka leleme la gae go tloga mphatong wa fase go fihla go marematlou.
- 2 Kopanong ya ngwaga ya maloko a maswa a Komiti ya Profense ya Maleme ya Limpopo ka di 24 Diphlane 2022, go boletšwe ka profense ya Kapa Bohlabela yeo e ilego ya hwetša 40% le 50% go dipoelo tša marematlou. Ngwaga wa go feta sehlopha sa mathomo sa barutwana ba go rutwa dithuto ka seXhosa ba ngwadile ditlhahlobo tša marematlou. Go thuto ye nngwe le ye nngwe, barutwana ba filwe matlakala a ditlhahlobo ka maleme a mabedi e lego Seisemane le seXhosa. Barutwana ba tšea metsotso ye 30 go ithuta matlakala a ditlhahlobo le go dira kgetho ya gore na ke dipotšišo dife tšeo ba yago go di araba ka Seisemane goba seXhosa.
- 3 Dipoelo di makaditše ba bantši ka gore di rotogetše go 70%. Barutwana bao ba bego ba bonagala ba palelwa ka lebaka la go rutwa le go ithuta ka Seisemane, bjale ba šoma bokaone dithutong tša bona. Yunibesithing ye nngwe yeo baithuti bao ba dirago dithuto tša ngwaga wa pele, thuto ya 'Akhaonthing' e be e le nngalaba. Ka tlwaelo baithuti ba be ba hwetša 10% fela. Ba ile ba ipopa sehlophana, ba fetolela dipuku go leleme la seXhosa. Bafahloši ba ile ba lemošwa gore ba na le boikgethelo bja go ruta baithuti ka Seisemane, seXhosa goba motswako wa maleme.
- 4 Dilo di ile tša fetoga! Palo ya dipoelo tša baithuti bao ba tšweletšego e ile ya hlatlogela go 70%. Yunibesithi e ile ya hloma sehlopha sa go nyakišiša gore diphetogo di hlotšwe ke eng. Dipoelo tša dinyakišišo di ile tša laetša bothata. Leleme ke leporogo leo le tlišago kwešišo. Ge barutwana ba rutwa ka leleme la gae, dithuto di kwešišega bonolo. Barutwana ba ba le bokgoni bja go šoma maemong a godimo go swana le bao ba rutwago ka maleme a bona.

5 Matšhaena a kgona go dira dilo tše kaone ka gore ba ithuta dilo ka moka ka leleme la bona, le go Majeremane go bjalo. Barutwana ba swanetše go rutwa ka leleme la gae go swana le merafe ye mengwe, go tloga go mphato wa fase go fihla go marematlou. Leleme la gae ge le ka šomišwa, thuto e ka se sa hlotša. Lenaneo la maleme le ya go hlongwa diprofenseng tša go fapana go kaonafatša thuto ya rena ya naga. Maloko a maswa a maleme a amogetšwe ka lethabo go šogana thwii le phethagatšo ya lenaneo la go diriša motswako wa maleme. Lenaneo le bonwa e le leo le tla hlatlošago boleng bja thuto dikolong.

[Mothopo:Seipone//Dibatsela 05]

1.1 Ke tlhologelo efe yeo mongwadi a e tšweletšago ya gore bana ba tle ba tšwelele gabotse dithutong tša bona?

- A Barutwana ba rutwe ka leleme la gae mengwaga e mene fela.
- B Barutwana ba rutwe ka leleme la gae go fihla go marematlou.
- C Barutwana ba rutwe ka leleme leo ba sa le tsebego la Seisemane.
- D Barutwana ba rutwe ka leleme la Sejeremane. (1)

1.2 Go tšwa go temana ya pele ke mmolelwana ofe wo o laetšago bothata bjo bo tšwelelago go barutwana.

- A Tlhokego ya leleme la Seisemane.
- B Leleme la letswele.
- C Leleme leo ba sa le kwešišego.
- D Go phetha dithuto tša marematlou. (1)

1.3 'Barutwana bao ba bego ba bonagala ba palelwa, bjale ba šoma bokaone dithutong tša bona' (Temana ya 3)

Kgetha tlhalošo ya lentšu le 'palelwa'

- A Go se kwešiše gabotse.
- B Go kwešiša ka lebelo.
- C Go kwešiša gabotse.
- D Go rata go fa mabaka. (1)

1.4 Go diregile eng gore dipoelo tša barutwana di kgahliše?

- A Ba ile ba botšwa gore leleme ga se lona le le tlišitšego bothata.
- B Palo ya dipoelo tša barutwana bao ba tšweletšego e ile ya hlatlogela go 70%.
- C Sehlophana sa baithuti se ile sa fetolela dipuku go leleme la seXhosa.
- D Dipoelo di makaditše bafahloši ka gore di rotogetše go 70%. (1)

1.5 Ke eng seo se tlišeditšego gore barutwana ba tšwelele ditlhahlobong tša bona gabotse?

- A Barutwana ba ngwadile tlhahlobo ka leleme la seXhosa fela.
- B Barutwana ba tšea metsotso ye 30 go ithuta matlakala a ditlhahlobo.
- C Barutwana ba filwe matlakala a ditlhahlobo ka maleme a mabedi.
- D Barutwana ba hweditše dipoelo tša diperesente tše 40-50. (1)

1.6 Ke eng seo se hlohleleditšego Yunibesithi go hlama sehlopha sa go nyakišiša diphetogo tša dipoelo?

- A Dipoelo tša barutwana bao ba tšwelelago ke 10%.
- B Dipoelo tša barutwana bao ba tšweletšego di hlatlogetše go 70%.
- C Go be go sa tšwelele motho dithutong tša bona.
- D Barutwana ba be ba tšwelela gabotse mengwaga ka moka. (1)

1.7 Hlokomela mmolelwana wo 'Ba ile ba ipopa sehlophana'. (Temana ya 3)

Naa phišegelokgolo e be e le eng mabapi le thuto mo go barutwana?

- A Leleme ke lona phapano.
- B Thuto ya Akhaonthing e boleta kudu.
- C Go nyakišiša gore diphetogo di hlolwa ke eng.
- D Go fetolela dipuku tša baithuti go seXhosa. (1)

1.8 Naa o bona o ka re maikutlo a mongwadi a bile afe ge ba lemoga gore leleme la gae ke lona le tlišitšego diphetogo?

- A letšhogo
- B tumo
- C manyami
- D lethabo (1)

1.9 'Leleme ke leporogo leo le tlišago kwešišo'. (Temana ya 4)

Ke mokgwa ofe wa polelo wo o šomišitšwego ka tirišo ya lefoko le?

- A kgegeo
- B tshwantšhišo
- C pheteletšo
- D tshwantšhanyo (1)

1.10 'Leleme la gae ge le ka šomišwa thuto e ka se sa hlotša'.

Naa mmolelwana wo 'thuto e ka se sa hlotša' o hlaloša eng go barutwana?

- A Barutwana ba tlo tšwelela ba na le tsebo.
- B Barutwana ba tlo tšwelela ba se na tsebo.
- C Barutwana ba ka se tšwelele.
- D Barutwana ba boeletša ba na le tsebo. (1)

1.11 Ge leleme la gae le ka se tšeelwe hlogong go ka direga eng ka thuto ya barutwana.

- A Tlhokego ya kwešišo go barutwana.
- B Leleme ke leporogo leo le tlišago kwešišo.
- C Lenaneo la go rutwa le go ithuta ka leleme la gae.
- D Go fetolela dithuto go leleme la seXhosa. (1)

1.12 Kgetha lefoko le le thekgago hlogo ya setšweletšwa.

- A Barutiši le barutwana ka moka ba tsebe leleme la Seisemane.
- B Barutiši ba le noši ba tsebe leleme la Seisemane.
- C Leleme ke karolo e kgolo ye bohlokwa go thuto ya barutwana.
- D Barutwana ba fiwa matlakala a ditlhahlobo ka Setšhaena. (1)

1.13 Ke phapano efe yeo e tšwelelago ge morutwana a rutwa ka leleme la gae nako e nnyane gomme a rutwa nako e telele ka Seisemane?

- A Ba kgona go latišiša dinyakišišo.
- B Ba kgona go bala ga bonolo.
- C Ba araba tlhahlobo ka bokgwari.
- D Ba tšea nako go kwešiša. (1)

1.14 'Lenaneo le bonwa e le leo le tla hlatlošago boleng bja thuto dikolong'.

Mmolelwana wo 'hlatlošago boleng bja thuto' o šupa eng ka thuto ya barutwana?

- A Leleme le fa barutwana maatla le boitshepo.
- B Ba ka dira dilo tše kaone bjalo ka merafe ye mengwe.
- C Ba ka se tšwelele ga bonolo dithutong tša bona.
- D Ba ka tšea nako e telele mphantong o tee. (1)

1.15 Ke maikutlo afe ao morutwana a ka ikhwetšago a na le ona morago ga phethagatšo ya lenaneothuto la go diriša maleme a mabedi dithutong ka moka? (Temana ya 3).

- A lethabo
- B kwelobohloko
- C manyami
- D lenyatšo (1)

1.16 Kgetha lefoko leo le tšweletšago kakaretšo ya Temana ya 4.

- A Matšhaena a kgona go dira dilo tše kaone ka gore ba ithuta ka Setšhaena.
- B Majeremane ba ithuta dilo ka moka ka leleme la bona la Sejeremane.
- C Ge barutwana ba ithuta ka leleme la gae, dilo ga di kwešišege bokaone.
- D Ge barutwana ba ithuta ka leleme la gae, dilo di kwešišega bonolo. (1)

1.17 'Dilo di ile tša fetoga!'

Lefokong la ka godimo go šomišitšwe leswao la makalo, kgetha mohola wa leswao le.

- A Go feleletša lefoko.
- B Go laetša gore tlhaka e tlogetšwe.
- C Go gatelela kgopolo.
- D Go laetša tatelano ya dikgopolo. (1)

1.18 Lentšu le 'nngalaba' le akanya eng ka thuto. (Temana ya 3)

- A Go ba boleta.
- B Go ba bothata.
- C Go kgahliša.
- D Go ba ba babotse. (1)

1.19 Go ya ka setšweletšwa se, mongwadi o hlohleletša babadi gore ba bone thuto ya rena bjang?

- A e le ye e fokolago
- B e le ye e kgahlišago
- C e le ye e thabišago
- D e le ye e dumišago (1)

1.20 Setšweletšwa se sa bothata bja thuto ya rena se lebešitšwe go bo mang?

- A bašemane
- B banna
- C basadi
- D barutwana (1)

1.21 Naa mmolelwana wo 'Matšhaena a kgona go dira dilo tše kaone ka gore ba ithuta dilo ka moka ka leleme la bona' o huetša maikutlo a babadi bjang. (Temana ya 5).

- A Babadi ba ba le lethabo ka ga thuto.
- B Babadi ba ba le kholofelo ka ga thuto.
- C Babadi ba ba le kwelobohloko ka ga thuto.
- D Babadi ba ba le lenyatšo ka ga thuto. (1)

1.22 Kgetha lefoko leo le laetšago maikutlo a lenyatšo?

- A Ba tla di kwešiša bjang mola ba rutwa ka leleme leo ba sa le kwešišego?
- B Go dithuto ka moka barutwana ba fiwa matlakala ka maleme a mabedi?
- C Dipelo di makaditše ba bantši ka gore di rotogetše go 70% le go ya godimo.
- D Ge re ithuta ka maleme a rena re šoma bokaone go phala ge re ithuta ka Seisemane. (1)

1.23 Ke tsela efe yeo e ka dirago gore thuto ya rena e amogelege bathong?

- A Barutwana ba ithute ka leleme la Setšhaena le Seisemane.
- B Batswadi ba rute bana ba bona ka Sejeremane fela.
- C Barutwana ba rutwe ka leleme la gae le la Seisemane.
- D Barutwana ba rutwe ka leleme la Seisemane fela. (1)

1.24 Naa nepokgolo ya Temana ya 1 ke eng?

- A Go hlohleletša diphetogo go thuto.
- B Go hlohleletša tsebo mo thutong.
- C Go hlohleletša boikgantšho mo thutong.
- D Go tlogela thuto ka moo e lego ka gona. (1)

1.25 Naa setšweletšwa se, se bontšha sephetho sa mohuta mang?

- A Go fetošwa ga mkgwa wa go ruta go ka tliša diphetogo.
- B Go tlošwa ga leleme la Seisemane go ka tliša diphetogo.
- C Go tlošwa ga leleme la gae go ka ba le mohola.
- D Ke maikarabelo a barutwana gore ba tšwelele.

(1)

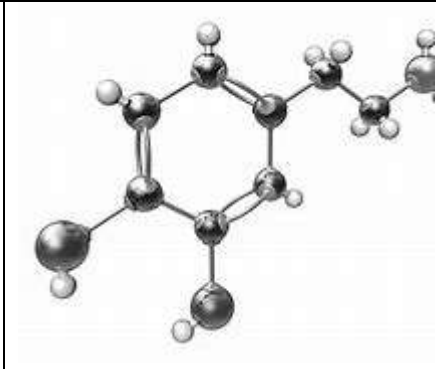
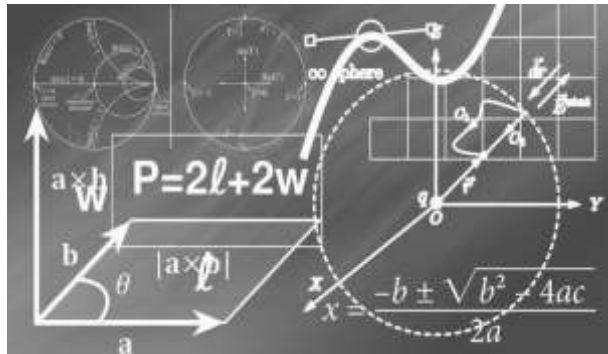
[25]

Potšišo 2: Ditšweletšwa tša go bonwa

2.1 Papatšo

Lekodišiša papatšo ya ka tlase gomme o arabe dipotšišo.

SEKOLO SA DIPALONTSHETHERE LE TŠA MAHLALE SA MALOPE

Kitimela sekolong se se phagamego sa Malope o ingwadišetše dithuto tša ngwaga wa ketepedi masomepeditlhano (2025).

Go ingwadišwa go thoma ka Hlakola go fihla ka Phupu.

Sekolo se, **Se ntšha dipoelo tša maemo a godimodimo!**

Ka ngwaga wa ketepedi masomepeditee (2021) go fihla ka ngwaga wa ketepedi masomepeditharo (2023), se ntšhitše diperesente tše lekgolo (100%).

Go diega ga botšhwene ke go gadima morago.

[Mothopo: Boitlhamelo ka DBE]

2.1.1 Naa go bolelwa ka eng mo papatšong ye?

- A khomphutha
 - B dipalontshetshere
 - C sekolo
 - D mahlale a thuto
- (1)

2.1.2 Papatšo ye e lebišitšwe go sehlopha sefe sa batho?

- A barutwana
 - B bašemane
 - C barutiši
 - D bašomi
- (1)

2.1.3 Ke ka lebaka la eng mongwadi a šomišitše fonte ye kgolo go hlogo ya papatšo?

- A Go bapatša dipalontshetshere.
 - B Go jabetša bareki.
 - C Go tšweletša leina la sebapatšwa.
 - D Go reta sekolo sa Malope.
- (1)

2.1.4 Mongwadi o šomišitše seema se, “Go diega ga botšhwene ke go gadima morago”

Kgetha karabo ya maleba ya go hlatholla seema se.

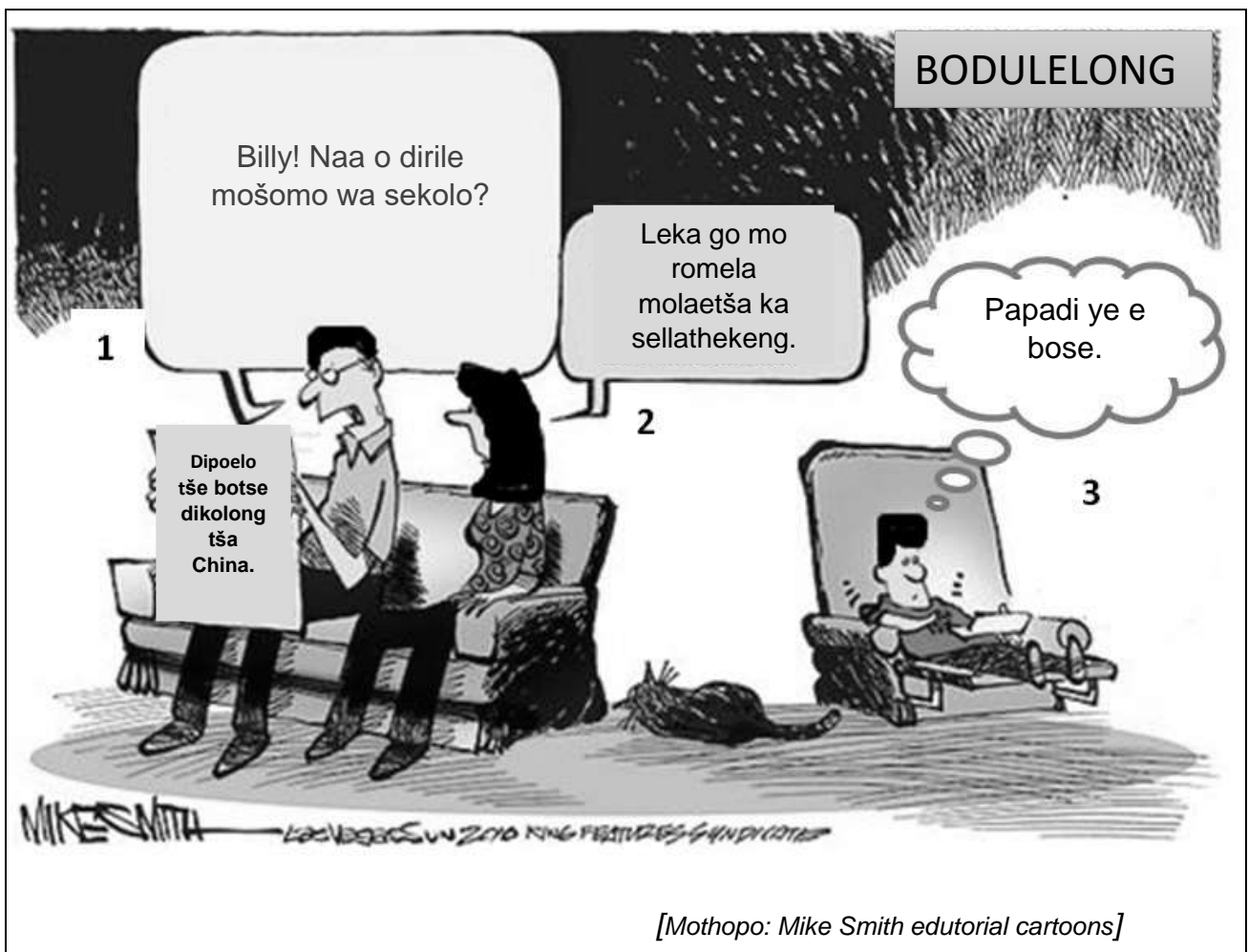
- A Go diega go dira selo, mafelelong o a iteboga.
 - B Go diega go dira selo, mafelelong o a itshola.
 - C Go diega go dira selo, mafelelong o a thaba.
 - D Go diega go dira selo, mafelelong o a sega.
- (1)

2.1.5 'Se ntšha dipoelo tša maemo a godimodimo'. Ke ntlha goba ke kakanyo?

- A Ke ntlha ka ge se ntšha dipoelo tša maemo a fase.
 - B Ke kakanyo ka ge se ntšha dipoelo tša magareng.
 - C Ke kakanyo ka ge se ntšha dipoelo tša go tsebalega.
 - D Ke ntlha ka ge se ntšha dipoelo tša diperesente tše lekgolo. (1)
- [5]

2.2: Khathune

Lekodišiša khathune ya ka tlase gomme o arabe dipotšišo.

2.2.1 Naa Khathune ye e direga kae? (1)

2.2.2 Naa tšhomišo ya ditho tša mmele go monna wa Pudula ya 1 di laetša eng? (1)

- 2.2.3 Efa phapano gare ga Pudula ya 1 le ya 3 (2)
- 2.2.4 Hlaloša semelo sa mosadi wa Pudula ya 2 o be ofe lebaka. (2)
- 2.2.5 Naa maitshwaro a moanegwa Puduleng ya 3 ke a mohuta mang? (1)
- 2.2.6 Akaretša molaetša wa khathune ye. (1)
- 2.2.7 Naa maikutlo a gago ke afe mabapi le khathune ye? Fahlela ka ntlha E TEE. (2)

[10]

Potšišo 3: Kakaretšo

Bala temana ye gomme o akaretše ka go ntšha dikgopolokgolo tšeo di bontšhago ka fao theknolotši e kaonafaditšego maphelo a barutiši le barutwana go ya ka ditaelo tše di latelago.

1. Ngwala dintlha tše ŠUPA ka mafoko ao a feletšego.
2. Nomora mafoko a gago go tloga go 1 go fihla go 7.
3. Ngwala ntlha e TEE go lefoko le lengwe le le lengwe.
4. Šomiša mantšu a gago ka mo go kgonegago.
5. Botelele bja kakaretšo ya gago e be mantšu a 70-80.
6. Laetša palo ya mantšu ao o a šomišitšego ka mašakaneng mafelelong a kakaretšo ya gago.
7. Ga wa swanela go ngwala hlogo mo kakaretšong ya gago.

Theknolotši e kaonafaditše mokgwa wa go ruta

Sekolo sa motheo sa Rapoho Mohodi GaManthata ka ntle ga Mogwadi (Dendron) se gata ka mošito o tee le diphetogo tšeo di tlišitšwego ke theknolotši. Sekolo se se fihlile maemong a go diriša letlapa le lešweu la theknolotši la go diriša mohlagase.

Mna TM Matsebane, o boletše gore go re ba tle ba fihlelele seo, ba thomile ka letlapa le tee le tee gomme e bile leeto le letelele leo le thomilego ka ngwaga wa 2018 ka kgwedi ya Manthole, go fihla ba eba le matlapa a lesomepedi ao a lekanego diphapoši tša bona tša mphato wa bone go fihla go mphato wa bošupa. Morutiši o kgona go ruta le go hlahla diphapoši tše tharo ka nako e tee a diriša matlapa a theknolotši ao a kgonago go kopantšhwa gomme morutiši a bolela a le ka phapošing e tee eupša a kwagala ka gare ga diphapoši tše tharo a diriša segodišamedumo go ya le ka thušo yeo ba e hwetšago go tšwa go bathušabarutiši bao ba tla bago ba beile barutwana mahlo. Matlapa a a theknolotši a thuša ka go ruta bana ka mošito o tee ntle le go tlogelana.

Barutiši ba kgona go beakanya mešomo le ditlhahlobo tša barutwana ka nako. Ba kgona le go boloka mešongwana ya barutwana ka gare ga dikhomputha tša bona ntle le go eta ba ngwala ba phumola ka diphapošing ka moka godimo ga matlapa a go ngwalwa ka tšhoko ka gobane seo se fetša nako e telele. Matlapa ao a theknolotši a fa barutiši nako e teletšana ya go ruta barutwana ba bona.

Matlapa a a theknolotši a kaonafaditše mokgwa wa go ruta barutwana ka gobane leuba le la Covid-19 le dirile gore bana ba sekolo ba se tle sekolong ka mehla go ya le ka mokgwa woo go bego go dirwa ka gona pele ga ge re welwa ke Covid-19.

[Mothopo:Tshepiso Moroko//seipone]

[10]

Potšišo 4: Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo

Bala setšweletšwa sa ka tlase ka tsinkelo gomme o arabe dipotšišo

Go tlala go feta tekano ga barutwana ka diphapošing

1. GaSekgopo gore barutwana ba ithute gabotse, ba swanetše go ithuta lefelong la maleba la go bolokega. Efela se ga se seo se diregago sekolong sa fase sa Lebowaganyane ka ntle ga Modjadjiskloof. Se ke ka lebaka la gore sekolo se ga se na diphapoši tšeo di lekanego gammogo le phahlo. Batswadi ba tshwenywa ke gore seemo se se ka huetša dipoelo tša bana ba bona.
2. Seemo se se dirile gore barutwana ba go feta 70 ba tlale go feta tekano ka gare ga phapoši e tee. Ka gare ga diphapoši tše dingwe, barutwana ba dula kgauswi le letlapa gomme se se dira gore go be boima go morutiši go ngwala letlapeng le go sepela gare ga bona, diphapoši di be di tletše swine!. Sekolo se se agilwe ka 1995 gomme batswadi ba dumela gore Kgoro ya Thuto ga e ba ele hloko ka ge sekolo se, se be se swanetše go ba se hlabotšwe kgale. Gabjale, sekolo sela se segolo se šetše se hlagetše ebile mafasetere a mangwe a thubegile.
3. Batswadi ba tshwenywa ke gore ge seemo se se ka tšwela pele, thuto ya bana ba bona e ile go ba kotsing gomme ba ile go gapeletšega go iša bana ba bona dikolong tše dingwe. Motswadi yo mongwe o ile a emelela a botša ba Kgoro ya Thuto gore ngwana wa gagwe a ka se tsene sekolong sa bana ba go tlala go feta tekano. Motswadi o re: “Bana ba rena ba na le ditokelo tša go hwetša thuto ya maleba efela ba tlo e hwetša bjang ka gare ga seemo se”. Ba ikanne go tswalela sekolo se ge dinyakwa tša bona di ka se elwe tlhoko ka pela.
4. Modulasetulo wa lekgotlataolo la sekolo o re ba ngwaletše Kgoro mangwalo a mmalwa ka seemo se, bona ba tshepišitše go dira se sengwe. “Ba re botša gore sekolo sa rena se akareditšwe ka gare ga dipalo tša dikolo tšeo di swanetšego go hlabollwa,” a realo. Nakong ya ketelo ya go

hlahloba sekolo se, moetapele wa mokgatlo wa Build One South Africa (BOSA) profenseng ya Limpopo, Timothy Maluleke o re ba tla thušana le ba Kgoro ya Thuto gore barutwana ba be le didirišwa tša maleba.

5. Batswadi ba tšwile ba kgotsofetše kopanong ka ge Kgoro ya Thuto e dumelelane le bona gore sekolo se nyaka go lokišwa. Ba Kgoro ya Thuto ba tshepišitše gore ba tla tliša diphapoši tša go theta ka go tšhaba gona gore nonyana phakuphaku e bea lee le tee. Seo se ra gore bana ba tla kgona go hwetša thuto ya maleba.

[Mothopo: E amantšwe go tšwa go Seipone feb 23//Mogale Sekwela]

4.1 Lentšu le 'sekolo' ke mohuta ofe wa leina?

- A leinakgopolo
- B leinakgoboko
- C leinaina
- D leinagohle

(1)

4.2 'Seemo se se ka huetša dipelo tša bana ba bona'. (Temana ya 1)

Tšweletša mohuta wa lefoko wo o šomišitšwego lefokong la ka godimo.

- A lefokontši
- B lefokofokwana
- C lefokonolo
- D lefokotaelo

(1)

4.3 Kgetha lehlalošetšagotee la lentšu le 'hwetša'. (Temana ya 3)

- A khwetša
- B humana
- C humile
- D hweditša (1)

4.4 Lentšu le 'ithuta' le tšweletša mohuta ofe wa lediri?

- A leitiri
- B lediriši
- C lediredi
- D lediregi (1)

4.5 'Nonyana phakuphaku e bea lee le tee'.

Kgetha tlhalošo ya maleba ya seema seo se šomišitšwego ka godimo. (Temana ya 5)

- A Motho yoo a itlwaeditšego go dira mediro ye mentši ke senatla.
- B Motho yoo a ratago go emaema eupša a sa bone seo a se dirago.
- C Motho yoo a itlwaeditšego go swara mediro ye mentši o fetša a palelwa.
- D Motho yoo a itlwaeditšego go swara mo a tlogela a swara mo o a kgona. (1)

4.6 Ka lebaka la gore sekolo se ga se na diphapoši tšeo di lekanego ... le phahlo.

Tlatša sekgoba se ka lekopanyi la maleba.

- A gomme
- B gobane
- C gammogo
- D gore (1)

4.7 Gabjale sekolo sela se **segolo** se šetše se hlagetše.
Naa ke mohuta ofe wa lehlaodi wo o šomišitšwego?

- A lehlaodi la sebopego
- B lehlaodi la palo
- C lehlaodi la mmala
- D lehlaodi la seemo (1)

4.8 Barutwana ba dula kgauswi le letlapa gomme se se dira gore go be boima go morutiši go ngwala letlapeng. (Temana ya 2)
Lentšu leo le thaletšwego mo lefokong la ka godimo ke mohuta ofe wa lehlathi.

- A lehlathi la mokgwa
- B lehlathi la nako
- C lehlathi la felo
- D lehlathi la palo (1)

4.9 Seemo se se ka huetša dipoelo tša bana ba bona.
Kgetha lefoko leo le nepagetšego ka tlase leo le ngwadilwego ka tirwa o lebeletše lefoko la ka godimo.

- A Dipoelo tša bana ba bona di tla huetšwa ke seemo se.
- B Dipoelo tša bana ba bona di ka huetšwa ke seemo se.
- C Dipoelo tša bana ba bona di ka huetša seemo se.
- D Dipoelo tša bana ba bona di ile go huetša seemo se. (1)

4.10 Naa dihomonime ke eng?

- A Ke mantšu ao a swanago ka mopeleto le segalo eupša a fapana ka ditlhalošo.
- B Ke mantšu ao a welago kgorong e tee eupša a fapana ka ditlhalošo.
- C Ke mantšu ao a bopilwego ka modu o tee eupša a fapana ka ditlhalošo.
- D ke mantšu ao a nago le sebopego sa go swana ebile a swana ka ditlhalošo. (1)

4.11 Kgoro ya Thuto ga e ba ele hloko.

Naa mmolelwana wa ka godimo o hlaloša eng?

- A go se hlokomele
- B go kwešiša
- C go kwa
- D go se bolela kudu (1)

4.12 Moetapele wa mokgatlo wa Build One South Africa (BOSA) profenseng ya

Limpopo, Timothy Maluleke o re ba tla thušana le ba kgoro ya thuto gore barutwana ba be le didirišwa tša maleba.

Kgetha akronimi yeo e nepagetšego o lebeletše lefoko la ka godimo.

- A BOSASA
- B SABO
- C BOSA
- D BBT (1)

4.13 Diphapoši di be di tletše swine!

Leswao leo le šomišitšwego mafelelong a lefoko la ka godimo le šoma go dira eng?

A go bolela

B go khutša

C go sega

D go gatelela

(1)

4.14 Kgetha mohuta wa lefoko la maleba leo le tšweletšago lešalarui.

A Nakong ya ketelo ya go hlahloba sekolo se.

B Barutiši le bona ba hlakahlakane.

C Ga se ba hwetša taba ye.

D Bana ba rena ba na le ditokelo.

(1)

4.15 Kgetha mopeleto wa maleba go mafoko a a latelago.

A Barutiši le bona ba tlhakahlakane ka seemo se.

B Barutiši le bona ba hlakahlakane ka seemo se.

C Barutiši le bona ba tlo tlhakahlakana ka seemo se.

D Barutiši le bona ba hlakane le seemo se.

(1)

4.16 Ke lefoko lefe leo le ngwadilwego ka lefetile?

A Kgoro ya Thuto e ba etše hloko ka ge sekolo se be se swanetše go ba se hlabotšwe kgale.

B Kgoro ya Thuto e ka ba ela hloko ka ge sekolo se be se swanetše go ba se hlabotšwe kgale.

C Kgoro ya Thuto e tla ba ela hloko ka ge sekolo se se tla be se hlabotšwe kgale.

D Kgoro ya Thuto ga e ele hloko ka ge sekolo se se be se swanetše go ba e hlabotše kgale.

(1)

4.17 “Timothy Maluleke o rile ba tla thušana le ba Kgoro ya Thuto”. (Temana ya 4)
Kgetha lefoko leo le ngwadilwego ka polelotebanyi.

- A Timothy Maluleka o re: “ba tlile go thušana le ba Kgoro ya Thuto”.
- B Timothy Maluleka o re: “ba ka se thušane le ba Kgoro ya Thuto”.
- C Timothy Maluleka o re: “ba tla thušana le ba Kgoro ya Thuto”.
- D Timothy Maluleka o re: “ba thušana le ba Kgoro ya Thuto”. (1)

4.18 Ke eng seo mongwadi a ratago go se tšweletša mabapi le tlhokomelo ya bana dikolong?

- A Kgoro ya Thuto e swanetše go netefatša gore bana ba tlala go feta tekano ka dikolong.
- B Kgoro ya Thuto e swanetše go agela bana dikolo gore ba se tlale go feta tekano ka diphapošing.
- C Kgoro ya Thuto e swanetše go bona gore barutiši ka dikolong ba gabotse.
- D Kgoro ya Thuto e swanetše go aga dikolo tše kgolo ngwaga ka ngwaga. (1)

4.19 Kgetha mohola wa setšweletšwa se go ya ka mokgwa woo o se badilego.

- A Kgoro ya Thuto e swanetše go hlokomologa bana ka diphapošing dikolong.
- B Kgoro ya Thuto e swanetše go hlokomela bana gore ba dira dipapadi dikolong.
- C Kgoro ya Thuto e swanetše go rwala maikarabelo tlhokomelong ya dikolo.
- D Kgoro ya Thuto e swanetše go tutuetša setšhaba go hlokomela dikolo tša bona. (1)

4.20 Go tšwa go Temana ya 2, hlaola lentšu leo e le go leadingwa.

- A phapoši
- B thuto
- C morutiši
- D mafasetere

(1)

[20]

Mafelelo a molekwana

